

Veto

Walma Malma en zoon Martens houden hun offensief tegen de studentenbeurs aan. Met de blote vuist. De studenten gaan in de sociale verdediging. Ze gaan door tot op het bot. Op een vreet-loze manier. Met hun hongerstakingsdiensten ze de democratisering: hebben de dokters meer werk en zijn er wat middenstandsuniversitaire ninder op de arbeidsmarkt. Zelfopoffering als numerus clausus op pagina 6.

Nu er niet meer in Alma heheten wordt, kunnen studenten massa's naar het leger. Geeneef acht. Hoewel. Uitgekookte patatkes, beschimmeld brood en promiskue dorts zijn ook niet meteen om over naar huis te schrijven. Ziehier een alternatief: word met een gerust geweten wakker naast je vrouwje, in een slaapkamer met één bed, knapperige kroissants en schuimende chocolademelk en dan hop! naar pagina 5.

De liberalen hebben ondertussen wel ontdekt hoe ze toch nog in Alma 1 (de blauwe) kunnen eten. Ze laten gewoon de sociale sektor zelf opdraaien: wat tips van papa Guy, wat facturen kopiëren, een beetje lobby en klaar is Kees: de unief betaalt rijkelijk. Misschien zit er zelfs een etentje met de rektor in: als die dan nog wat spreekt aan tafel, krijgt hij meteen zijn benzine terugbetaald. Alles over het gewiekste Plan Dillemans op pagina 3.

Vorige week dinsdag of woensdag verdwenen minstens 2500 eksemplaren van de vorige Veto uit de bakken van (onder andere) Alma 1 en 2, Sedes en de Valk. Ze werden hoogstwaarschijnlijk ontvreemd. Wie ons informatie kan verschaffen over de personen die deze diefstal pleegden, kan steeds terecht in 's Meiersstraat 5, ☎ 22.44.38. Nuttige tipgevers kunnen rekenen op een beloning.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 18, 1991-1992, NUMMER 14, MAANDAG 13 JANUARI 1992

Storm op til in sociale sektor

Hongerstakingen voor een democratische unief

Vrijdag nam de Algemene Vergadering van Sociale Raad (Sora) een historische beslissing: de studentenafvaardigden op de Raad van Bestuur (RvB) van Alma vzw zullen gedurende drie maanden hun plaats in de RvB niet meer innemen. Dit is het ultieme protestmiddel dat Sora wil hanteren tegen de huidige politiek van Alma. Na de dertiende prijsstijging in evenveel jaar is het moment gekomen om met harde actie een andere politiek én meer studenteninspraak af te dwingen.

au sérieux genomen worden. Als de studenten nu de indruk hebben dat er 'niet meer naar hen geluisterd wordt' op de RvB, betekent dat in de eerste plaats dat met hun principiële argumenten steeds minder rekening gehouden wordt. Ze wijten dat op de eerste plaats aan onwil van de directie, maar ook aan de weinig kordate opstelling van de personeelsfractie. Door het feit dat het personeel op de RvB geen vakbondsafgevaardigden zijn, staat het vrij zwak binnen het bedrijf en derhalve bloot aan druk vanuit de directie.

Uit ongenoegen met deze hele scheefgegroede situatie, werd er op Sora, na discussie op de fakulteitskringen, besloten om voor drie maanden - dat betekent: voor drie RvB's - het eigen medebeheer op te geven. Voor deze beslissing werd in eerste instantie geen absolute meerderheid gevonden, maar na discussie werd toch besloten om voorlopig weg te blijven. De tegenstanders van deze beslissing vinden dat men met een dergelijke houding eerder zijn eigen onmacht uit dan het gevaar reëel is dat de RvB ervan gebruik maakt om beslissingen te nemen die voor de studenten onaanvaardbaar zijn. Ze pleiten er dan ook voor om alleszins een

waarnemer te sturen naar de vergaderingen waarop de studenten wegblijven. Bovendien kan men zich de vraag stellen of het wel opgaat om de schuld voor de huidige situatie volledig in de schoenen van directie en personeel te schuiven en of er niet meer effect kan bereikt worden door de eigen houding op de RvB grondig te onderzoeken en desgewenst te herzien.

In elk geval zijn ook zij die vóór wegblijven pleitten, ervan overtuigd dat afwezig blijven op zich geen zin heeft. Ten eerste moet er ruchtbaarheid aan gegeven worden: er zal een brief naar de andere leden van de RvB gestuurd worden en de pers zal ingelicht worden over het waarom van de actie. Daarnaast zullen er echter ook andere acties gevoerd worden om de eigen achterban op de hoogte te brengen en te mobiliseren. De meningen over de vorm die deze acties moeten aannemen, liepen op de laatste algemene vergadering van Sora nogal uiteen en er werd serieus gebrabbeerd over de meest efficiënte vorm van actievoeren.

Men gaat ervan uit dat, om de studenten warm te maken voor de Almaproblematiek, eerst een bredere informatiecampagne moet opgestart wor-

Snij, weer niets in de pap te brokken.

(foto archief)

den over de grote problemen waar de hele sociale sektor aan de universiteit thans mee kampt. Zo zal blijken dat de problemen rond de uit de pan swingende huurprijzen - waar veel meer studenten van wakker zouden liggen dan van de Almaprijzen - in feite dezelfde grondoorzaak hebben: voor de KU Leuven is een uitgebouwde sociale sector zeker geen topprioriteit. In de kringbladen en in de volgende Veto-nummers zullen artikelen verschijnen die de malaise inzichtelijk moeten maken.

Eenmaal die informatie verspreid, zal Sora vanaf februari starten met acties.

Pieter De Gryse

Ondanks hevige protest van de studenten keurde de RvB van Alma op 11 december een begroting voor 1992 goed waarin een prijsstijging van de maaltijden met 2,8% wordt voorzien. Dat betekent dat de prijs van de meeste maaltijden met zo'n drie frank de lucht ingaat. Op het eerste zicht een niet onoverkomelijke stijging, maar het echte venijn zit dan ook elders. Bij veel studenten ontstaat door de duurdere maaltijden (108, 124 en 133 fr) en met het steeds schaarser worden van de goedkope maaltijden toch stilaan de indruk dat Alma duur wordt. Ze voelen dat een steeds groter deel van hun weekbudget naar voeding gaat. In de tweede plaats, en veel belangrijker, ziet Sora de nieuwe prijsverhoging als symbool voor een politiek waar ze zich al altijd heftig tegen verzet heeft.

Interview met Simon Frith

Een mislukte disc-jockey

"I was a rock fan long before I was a sociologist". Daarmee begon Simon Frith, roksocioloog en rokkritikus, in 1978 zijn boek "The sociology of rock". Voor velen zal een carrière van akademikus onverenigbaar lijken met die van rokkrecensent. Simon Frith is daar nochtans wonderlijk goed in geslaagd. Vorige week kwam hij op uitnodiging van het departement communicatiewetenschappen spreken over de productie van popmuziek en videoclips.

Een van de thema's die de roksociologie behandelt, is de sociologie van de rockmuzikant. De myte bestaat dat de rockmuzikant uit het begin van de jaren zestig vaak kwam uit een working-classmilieu (Paul McCartney, Mick Jagger). Het imago van de late jaren zestig was dan weer dat van de intellectueel die het niet kon nalaten om gedurig te verwijzen naar kunst en literatuur. Intussen lijkt het erop dat deze theorie meer is dan een myte en er een band bestaat tussen klasseachtergrond en muziekstijl.

Simon Frith: «Men moet twee dingen uit elkaar houden. Wat de luisteraar betreft, is de band die er bestaat vooral afhankelijk van de faktor leeftijd. De meeste mensen, van welke klasse ook, luisteren tijdens het opgroeien waarschijnlijk naar dezelfde muziek. Voor de muzikant ligt dat enigszins anders. Popmuziek is voor de niet geschoolde of voor iemand uit de lagere klasse een manier om zich in een massamedium te

bewegen. Ik denk dat dat voornamelijk waar is in een aantal specifieke genres. Grof gesproken zijn bijna alle populaire rockmuzikanten sinds de jaren zeventig afkomstig uit de middle-class. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor Nirvana.»

«Het is trouwens in die kontekst interessant om te vermelden dat de markt van de popmuziek voor de muzikant nog meer aan het opengroeien is. Er is heel duidelijk een loskoppeling van de grote producers en de opname-

studios aan de gang. Dat heeft tot positief gevolg dat lokale bandjes veel makkelijker in de studio's geraken om een demo te maken, terwijl ze er vroeger serieus wat geld moesten in pompen.»

Veto: Er wordt wel eens gezegd dat heavy metal een van de weinige muziekstijlen is die onveranderd zal blijven bestaan. Gelooft u in die strekking?

Simon Frith: «Ik denk dat de meeste muziekstijlen voor altijd zullen blijven

bestaan. Heavy metal is de populairste van de 'blijvers'. In de meeste landen kan je nog altijd punkgroepjes vinden en goths- of blues-fans bestaan ook nog altijd. Maar heavy metal, is wel het duidelijkste voorbeeld.»

Veto: U zegt dat heavy metal populair is, maar tegelijkertijd wordt deze muziekstijl samen met de punk, hardcore en speed zorgvuldig uit de media geweerd.

Simon Frith: «Een van de karakteristieken van populaire muziek is het feit dat er verschillen van 'smaak' zijn. Er zijn verschillende taste-groups. Sommige van die smaken gaan gaandeweg deel uitmaken van de mainstream, in die zin dat ze gespeeld worden op de radio, op de televisie en dat ze besproken worden

vervolg op p.4

(foto Rob Stevens)

FACULTEIT LETTEREN & WIJSBEHEERTE

Katholieke
Universiteit
Leuven
Campus Kortrijk

Emissie: September
0500 Kortrijk
Tel.: 05621 79 31
Fax: 05622 89 29

Papier is geduld. Een oud en erg Vlaams gezelschap. Het vertolkt onze ware volksaard: Vlamingen zijn wantrouwig — want zelf niet te betrouwen. Zij weten dat men op papier kan schrijven wat men wil. Niet alleen meent de schrijver doorgaans een eene moer van wat hij schrijft, doorgaans zit er ook nog een slinkse bedoeling achter. De uitdrukking betekent dus niet alleen: 'Papier is verdraagzaam', maar ook: 'Vlamingen hebben dat door en zijn het daarom niet.'

Zelf zijn wij mild. Wij kunnen een geslaagde leugen op papier wel door de vingers zien. Meer zelfs: wij vinden het intelligent om de toch al wantrouwige Vlaming in de luren te leggen. De meest Vlaamse onder de Vlamingen zijn dan ook de journalisten: in hen vindt onze volksaard haar meest perfecte expressie. Van wantrouwen hebben zij een vak gemaakt, van listigheid een kunst. Als Tyl Uylenspiegel nu leefde, voorwaar hij zou Guy Polspoel heten.

De minst Vlaamse onder de Vlamingen zijn natuurlijk de *Wesvrlamingen*. Die slagen er alleen in zichzelf wat wijs te maken. Het sukses van de West-vlaamse economie (in de Middeleeuwen) was dan ook strikt te wijten aan het feit dat ze eksportgericht was, terwijl wetenschap die uit de Westhoek kwam (weeron: in de Middeleeuwen) alleen daar *ou sérieux* genomen werd. Kortom, als *Lamme Goedzak* nu leefde, hij heette Reddie de Mey.

Nu bracht een goede westenwind het nieuwe 'officiële' briefpapier van de faculteit der Letteren en Wijsbegeerte van de Kulak op onze redactie terecht. Daarin toont het grootste katoelieke denkcenntrum van de lagere landen eens te meer zijn historische verbondenheid met de plaatselijke kleinhandelaren. Nu

er ongetwijfeld fondsen zullen vrijkomen voor de integratie van kansarmen en migranten, maakt de Westvlaamse intelligentsia aanspraak op een deel van die overheidsgelden. Met name het geld dat men voorzien had voor taalonderwijs voor anderstaligen kunnen de West-vlaamse tekstielboeren wel beter besteden.

Alleen: wij weten dat papier verdraagzaam is. Daarom zijn wij het niet. Als onze eigen Reddies hier bij Veto de 'g' en de 'h' uit elkaar kunnen houden, kunnen ze dat in Kortrijk vast ook. Goed geprobeerd, maar dat geld krijgen jullie niet, hoe vurig jullie het ook zouden beheren. (SW)

Wake up, Leuven! It's 1992!

Softies, wallebakkende arrivisten, oudere jongeren en Sisters of Mercy-fans zijn hopeloos uit. Cantussen, TD's, concerten van Clouseau en pseudo-post-modern ingerichte cafés met Bryan Adams op de draaitafel: idem dito. Nog nooit was een stad muzikaal zo aan lager wal. Nogtans is **BELGISCH CONGO** niet ver: iedere donderdagnacht kan u er een verse kop halen aan de hardste house, de vuigste techno, de meest legale drugs en het intelligentste volk. Daarnaast op gezette tijden live-muziek, bijzondere evenementen en gast-dj's (Ravemaster J.C. en Paul Lebougé = onze house-dj's)

"FREE YOUR MIND AND
YOUR ASS WILL FOLLOW"
(G. Clinton)

DANCETERIA BELGISCH CONGO

K. Alberlaan 48 Leuven
open op don, vrij en zat vanaf 22.30 u.
Zowel boven- als benedenverdieping: te huur voor feiven,
concerten en andere bijzondere gebeurtenissen
Telefoonnr 016239005.

(advertentie)

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studietoer en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Prostitutie

Ruim een maand na de schrikwekkende verkiezingsuitslag is mijn haat tegenover het Vlaams Blok zeker niet bekoeld. Ik blijf strijden tegen het racisme en hoop dat velen mijn voorbeeld volgen.

Enige tijd geleden echter kreeg ik een papier van een lid van een jeugdbeweging. Het papier stelde een 'Aanvraag tot naturalisatie' voor, waarin allerlei gegevens gevraagd werden indien je je als immigrant wou laten naturaliseren.

Alle vragen waren echter enorm grof, puur racistisch en louter gebaseerd op vooroordelen! Bijvoorbeeld:

— In welke landen heeft u nog geen strafblad?

— Wat schimmelt er op uw kop? Huidig inkomen: diefstal, roofoverval, prostitutie, OCMW, stempelgeld, kindergeld?

— Aantal kinderen en andere huisdiere?

Zo zie je tot welke laag-bij-de-grondse initiatieven het racisme kan leiden en waarschijnlijk wordt het racisme er ook nog verder door aangewakkerd bij mensen die niet beter weten, en dit alles louter gebaseerd op onverantwoorde vooroordelen.

Natuurlijk is de initiatiefnemer van deze kinderachtige daad zo laf om geen verantwoordelijke uitgever te vermelden. Zelf kunnen ze wel pijnlijke messtekingen geven, maar ze zijn te bang om een eventuele discussie aan te gaan. Om dergelijke zaken te voorkomen moet de wet op racisme strikt toegepast worden en daarvoor moet de politie diepgaande onderzoeken doen naar uitingen van racisme. Anders zullen we eeuwig geplaagd blijven door deze achterlijke 'spelletjes' en als er niets tegen gedaan wordt, zal het veel grover en ernstiger worden. We moeten beseffen dat de verschillen met de jaren '30 niet zo groot zijn. Een gewaarschuwd anti-racist is er twee waard!

(naam en adres bekend bij de redactie)

Nvdr: Iedereen die met deze 'Naturalisatie'-brief of dergelijke voorvallen gekonfronteerd wordt, kan klacht indienen bij de politie op basis van de wet op racisme.

Voorspelbaar

Het numerus clausus artikel in Veto van 6 januari jongstleden is een prachtstaaltje van tekstmanipulatie. Door enkele zinnen van Media's ekstra Akkut uit hun context te lichten verdraaide de auteur volledig de grondtoon van de artikels. De werkgroep Medische Opleiding heeft geen pro-numerus clausus

gezocht zeters ETCETERA

U droomt van een carrière als journalist? U werkt graag in een dynamisch team? U waartand van spannende reportages en boeiende interviews? U houdt van plak- en knipwerk? Slechts één adres: Veto. Uw lijfblad zoekt nog steeds medewerkers voor het schrijven van artikelen en het lay-outwerk. De fantastisch sympathieke redactie zal u met open armen ontvangen. Voor u het weet, is Veto een onafscheidelijk deel van uw bestaan geworden. Zich aanmelden op de 's Meiersstraat.

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 18
nr. 14
13 januari 1992

Ver. uitg. Pieter De Gryse,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofredactie: Dirk Boeckx
Redaktiesekretaris: Pieter De Gryse

Redactie:
Walter Pauli, Patrick Staudt, Ilse Steen, Pieter Vandekerckhove, Ria Vandermassen, Steven Van Garsee, Stefi Wauters

Doma: Karel De Weerd,
Wim Glorieux, Rob Stevens
Tekeningen: Arnulph, Nix

Lay-out en vormgeving:
Els Cornelis, Pieter De Gryse,
Walter Pauli, Patrick Staudt, Ilse Steen, Jan Van der Linden, Ria Vandermassen, Steven Van Garsee,

Maud Vermeire
Medewerkers: Ben Bellefroid,
Filip De Keuleleere, Frederik Deportere, Nathalie Homblé

Eindredactie:
Walter Pauli, Ilse Steen

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Oplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250 fr.;
niet-studenten: 300 fr.; steun
vanaf 600 fr.; over te schrijven op
rek. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Vrije Tribune

Veto plaatst geregeld bijdragen ingezonden door derden onder de noemer "Vrije Tribune". De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de gepubliceerde tekst. Standpunten die in een Vrije Tribune worden ingenomen zijn volledig voor rekening van de auteurs.

Antwoord

Numerus clausus in geneeskunde?

uistek. Het kan een bijkomende maatregel zijn bij structurele veranderingen. Hierbij denken wij in de eerste plaats aan ontmoedigingscampagnes naar de sekundaire scholen toe. Verder is in onze ogen een herstructurering van de gezondheidszorg ook noodzakelijk. Er moet werk gemaakt worden van een praktijkvergoeding, groepspraktijken en associaties moeten aangemoedigd worden, er moeten maatregelen komen om cumulatie tegen te gaan, een pensioenregeling gekoppeld aan een verplicht afbouwen van de carrière moet uitgewerkt worden. Ook moet er een duidelijkheid onderscheid komen tussen eerste en tweede lijns gezondheidszorg, het kan niet zijn dat de hospitalen meer en meer de rol van de huisarts overnemen. Deze maatregelen zijn volgens ons absoluut noodzakelijk wil men een NC in overweging nemen.

Ook wordt er in Veto gesuggereerd, door het aanhalen van oude resultaten, dat het vooral de hogere jaren zijn, die vanuit eigenbelang een NC in geneeskunde wensen. Deze insinuatie wordt weerlegd door het feit dat in onze enquête ook in eerste kan 74% van de studenten voor een NC in geneeskunde is. Heel de trend van het artikel, namelijk dat de informatie doorspeeld zo pro-NC was, dat dit de enquête sterk beïnvloed heeft, slaat ook op niets. Ook 75% van de 250 personen die geen 'Ekstra-Akkut' lazen, wensent een NC binnen geneeskunde.

Het meest spijtige is dat de publikatie van dit artikel het interkultuure overleg, dat over NC gestart was, in het gedrang brengt. Wij hielden onze resultaten intern om de andere universiteiten niet onder druk te zetten, zodat er in een serene sfeer samengewerkt kan worden. Met het verschijnen van de resultaten in Veto en eventueel in de pers zit de kans er dik in dat het overleg overpolitiseerd zal worden en geen resultaten meer zal afwerpen.

De manier waarop dit artikel tot stand kwam en de toon waarop het geschreven is, zijn eigenlijk een blad als Veto niet waardig. De auteur schreef de tekst na enkele informele contacten, zonder de juiste cijfers, zonder ons te raadplegen en ondanks onze vraag er voorlopig niets over te schrijven. De konstruktie is ook bijzonder demagogisch, het uit de context rukken van citaten is heel gemakkelijk als men zijn gelijk wil bewijzen. Het artikel was niet alleen bijzonder ongenueanceerd, maar ook soms volledig fout. Wij hebben tenminste nog getracht objectief te blijven.

Rik Willems, preses MGMA
Paul De Munter, voorzitter WGMO

Wij beschouwen een NC dan ook niet als de oplossing bij

Moeizame beslissing over subsidies LVSV

Met zijn allen naar het cirkus

Vorige vrijdag werd op Kringraad beslist over de toekenning van subsidies aan het Liberaal Vlaams Studentenverbond (LVSV). Rond het dossier dat de vereniging bij de Financiële Controlekommissie (FKK) van Loko had ingediend voor de maanden oktober en november waren immers heel wat vragen gerezen. De vergadering van FKK, waarin alle erkende vrije verenigingen zetelen, wilde zelf geen uitspraak doen over eventuele fraude. Daarom stuurde ze de zaak naar Kringraad, die in deze als beroepsorgaan fungeert. Die raad maakte er op haar vergadering van vorige vrijdag een potje van.

Voor de Kerstvakantie was een eerste keer over de affaire gediscussieerd op de Algemene Vergadering van Kringraad. Nu moest met kringstandpunten worden beslist over de rechtmatigheid van de aanvragen van de liberale studenten. Die beslissing liep allesbehalve van een leien dakje. Daar zat de aanwezigheid van het LVSV uitgenodigd om zijn zaak te komen verdedigen, natuurlijk voor iets tussen, maar ook de opvallende verbeetheden waarmee sommige kringen hun standpunt probeerden op te dringen.

Algemeen sekretaris Ronny Tielen, tevens voorzitter van het FKK, opende de discussie met een nota waarin hij een aantal nieuwe elementen in de zaak naar voren schoof. Met transparanten toonde hij onomstotelijk aan dat de facturen die het LVSV had ingediend voor de huur van video-apparatuur in feite allemaal kopies waren van elkaar. Het LVSV pakte hierop uit met een nieuwe, globale factuur waarop alle vorige bedragen werden vermeld. Toch werd de subsidieaanvraag voor de organisatie van de video-avonden bij stemming bij grote meerderheid geweigerd. De motivatie die de kringen hiervoor opgaven was echter niet dat het LVSV zou gefraudeerd hebben, maar dat ze haar apparatuur niet aan de goedkoopste mogelijke prijs gehuurd had. Het LVSV huurde immers tv en videorecorder voor 2000 fr in Rillaar, daar waar men in de eerste de beste Leuvense videotek voor 500 fr dezelfde toestellen kan ontleen. Wellicht toevallig, maar 2000 fr is het maximumbedrag dat in deze subsidie-categorie kan uitgekeerd worden.

Omdat de kringen oordeelden dat het bij de video-aanvragen niet om fraude ging, dachten ze er niet aan om de vereniging omwille van gesjoemel principieel elke verdere subsidie te weigeren. Men was het erover eens dat het LVSV nog voor de rest van de subsidies 'in aanmerking kwam'. Daarop begon de discussie over een tweede aanvraag waarvoor twijfel was gerezen: het LVSV had voor oktober 23 en voor november 29 sprekersvergoedingen aangevraagd. De verklaring hiervoor is simpel: er

worden regelmatig 'open vergaderingen' gehouden waarop verschillende kamer-, senaats- of provincieraadsleden aanwezig zijn om mee te discussiëren. Die worden door het LVSV allemaal als 'spreker' beschouwd, hoewel ze dikwijls niet op voorhand aangekondigd worden.

Bij een eerste stemming over de aanvraag voor sprekersvergoedingen was er geen absolute meerderheid die positief antwoordde op de vraag of het LVSV hiervoor geld kon krijgen. Toen de vergaderingsvoorzitter van Kringraad hieruit besloot dat er geen geld zou uitgekeerd worden, gingen een aantal kringen - VRG, Medika en VTK op kop - op hun achterste poten staan. Hoewel ze aanvankelijk geen bezwaar hadden geopperd tegen de vraagstelling, putten ze zich plots uit in formalistische spitsvondigheden om verwarring te zaaien over de stemmingsuitslag. Tenslotte werd besloten opnieuw tot stemming over te gaan, ditmaal met de omgekeerde vraag: 'Weigert Kringraad LVSV geld voor sprekersvergoedingen?' Ditmaal was er wel een absolute meerderheid die vond dat het LVSV subsidies moest krijgen. Opvallend was trouwens dat een aantal kringen tussen de eerste en de tweede stemming van mening veranderden.

Alfa probeerde in de slotfase nog een stemming over de hele subsidieaanvraag te bekomen, omdat het over deze vraag zou zijn dat een kringstandpunt werd ingenomen. Dit werd, mede omwille van verschillen tussen uitnodiging en verslag, geweigerd. Na anderhalf uur discussie werd een punt achter de zaak gezet.

De hele affaire rond het LVSV en de overloze discussie van vrijdagavond illustreert nog maar eens de sfeer van malaise die al een aantal jaar rond de subsidies voor vrije verenigingen hangt. De problemen in deze nieuwe aflevering van het FKK-feuilleton komen voort uit de steeds groter wordende aliënering van de kringen met de oorspronkelijke geest van de FKK-reglementering. Zo komt het dat er vrijdagavond nog enkel over de kleine lettertjes van de subsidiecriteria

werd gediscussieerd terwijl de hoofdzaak uit het oog wordt verloren: doordat één vereniging er duidelijk op uit is om zoveel mogelijk subsidies op te strijken - en daar in de wandelgangen en binnen de eigen vereniging al meermaals voor uitkwam - dreigt de werking van andere verenigingen in het gedrang te komen. Daardoor wordt de bestaansreden zelf van het FKK bedreigd: een pluralistisch verenigingsleven garanderen. Over wat de concrete financiële implicaties van de erkenning van 52 'sprekers' van één vereniging zijn voor de andere verenigingen, mocht vrijdag echter niet gesproken worden, "omdat dat niet objectief meer zou zijn".

In die optiek zouden aantastingen van de geest van FKK door de kringen meedogenloos moeten worden afgestraft. Sommige kringen verstoppen zich echter achter de formele façade uit angst om een 'politieke' stelling in te nemen. Dat men daarvoor circusvertoningen als die van vrijdagavond moet opvoeren en doorstaan, is een prijs die zij blijkaar graag betalen.

Pieter De Gryse

Valse facturen gevonden op lichaam liberale studente. (foto Rob Stevens)

Naarstige opvolging van het Plan Dillemans

Werk aan de onderwijswinkel

Het zogenaamde 'Plan Dillemans' bracht in zowat alle studierichtingen vernieuwde programma's, die nu ongeveer anderhalf jaar in werking zijn. Al die tijd zijn her en der verzuchtingen gehoord over tekortkomingen, schijnherformingen of nog steeds niet gerealiseerde doelstellingen. De Akademische Raad heeft, vooral op aandringen van de rektor zelf, dan toch de tijd rijp geacht voor een evaluatie van het 'Plan'. Die opvolging wil de in het academiejaar '90-'91 doorgevoerde rationalisatie doorlichten, en zo de 'manifeste knelpunten' opsporen.

Door de Dienst Universitair Onderwijs (Duo) werd een standaard-vragenlijst uitgewerkt die een eenvoudige en uniforme inventarisatie van de problemen beoogt. De studentenbrengt neemt een vrij belangrijke plaats in bij de te volgen procedure. Deze start met een bevraging in de verschillende jaren aan de hand van de checklist. Van de studentenvertegenwoordigers op de Permanente Onderwijs Commissies (POK) wordt dan verwacht dat zij deze enquête verwerken en er op de POK's verslag over uitbrengen. Daar wordt in onderling overleg het eindrapport over de studierichting opgesteld. Dat rapport gaat via de fakultetsraden naar de Akademische Raad. Tegen het einde van dit academiejaar zou de evaluatie rond moeten zijn.

Peptalk

Duo heeft een lijst met aandachtspunten naar voren geschoven die de bespreking op de onderwijscommissies moet begeleiden. De lijst bevat zowel louter kwantitatieve gegevens zoals de discrepantie tussen feitelijke en geprogrammeerde uren, als eventuele algemene problemen die de studierichtingen overstijgen en waarvoor dan ook een bijdrage van Onderwijsraad aangewezen is. Het is jammer dat zowel Duo als Onderwijsraad ook nu weer werk en tijd

anders zo'n groot belang hecht aan een wetenschappelijk verantwoorde opmaak en verwerking van haar onderzoeken, geen verwerkingsmodel heeft aangeleerd. Hebben de verantwoordelijken zoveel vertrouwen in de capaciteit van de studenten hieromtrent, of nemen ze ditmaal de zaak zelf niet al te serieus?

Daarnaast oordelen de studenten de vraagstelling veel te oppervlakkig. Van een echte vraagstelling is er trouwens geen sprake. De studenten worden geacht opmerkingen te noteren bij vier rubrieken: theoretische vakken, praktika-oefeningen-labo's, studiemateriaal en eksamen. De vraag rijst of de academische overheid deze evaluatie met opzet oppervlakkig wilde houden. Waarom zijn er bijvoorbeeld geen vragen naar de realisatie van de doelstellingen die aan de rationalisatie ten grondslag lagen? Er kan alleen maar op gehoopt en aangedrongen worden dat de POK's hun werk grondig zullen doen, en niet zullen blijven steken bij individuele grieven van studenten en professoren.

De werkgroep pleit dan ook voor een degelijke informatiedoorstroming naar de studenten, die in de eerstkomende weken de enquête voorgelegd zullen krijgen. De taak van de onderwijsverantwoordelijken binnen de kring bestaat in de eerste plaats uit informatie en ondersteuning, naast resultatenverwerking en rapportering. Voor hen ligt op Kringraad een dossier ter beschikking met nota's, standpunten en algemene informatie over de rationalisatie en al haar nevenfacetten.

Luiken

Opdat de opvolging van het Plan Dillemans niet bij alleenstaande problemen vakken zou blijven steken, moeten vragen durven gesteld worden naar een globale evaluatie van een studierichting. Is er bij de hervorming van de kurrikula werk gemaakt van een werkelijke herbronning? Wat is het antwoord op de groeiende druk van de universitaire internationalisering, op de stijgende impact van het bedrijfsleven? Is er een evenwicht tussen het opdoen van encyclopedische kennis en methodologisch onderwijs? Wat met specialisatie of despecialisatie in de tweede cyclus?

Uiteindelijk is er ook nog het remmende probleem van de uitblijvende mentaliteitswijziging. Tradities zijn hardnekkig, en de meeste fakulteiten doen er lang over om los te komen van al jaren vaststaande personen, cursussen, uren en pakketten leerstof. Eenmaal dat bereikt is, zit de rationalisatie op het goede spoor.

Nathalie Hombé

woe 15 jan. 1992

Derek

e3

The Dirt

'unplugged' - in concert

BLUES/SOUL/ROCK-PARTY

(dj. Mike)

gratis

Deuren : 21.30 - concert : 22.30

in DANCETERIA

BELGISCH CONGO

K. Albertlaan 48 LEUVEN

SPAARBANK

CERA

SPAARBANK

NAAMSESTR. 127

Het ware verhaal van een Russisch joernalist Kuifje in Afghanistan

“W”at de Verenigde Staten in Vietnam meemaakten, beleefde de Sovjetunie in Afghanistan”, zo staat te lezen op de achterflap van het in 1991 verschenen boek ‘Russische Roulette’. Het boek is geschreven door Gennadi Botsjarov, een in de Sovjetunie bekend joernalist van het populaire ‘Literaturnaja Gazeta’. Het is één van de weinige Russische boeken die in ware Glasnost-stijl de wredeheden van de acht jaar durende bezetting van de Sovjetunie in buurland Afghanistan beschrijven.

Botsjarov gebruikt in zijn boek afwisselend de ik- en de hij-persoon, respectievelijk in vier verhalen van een joernalist en evenveel van een soldaat. In zijn eerste ‘Geschiedenis van een joernalist’ beschrijft Botsjarov zijn aankomst in Kaboel, hoofdstad van Afghanistan. Het duurt niet lang of de hel barst los. Het hotel waar hij logeert, wordt bestormd en na een interventie van Sovjetsoldaten wordt hij in allerijl naar de Sovjetambassade gebracht. Het is duidelijk dat de eerste ontmoeting met Afghanistan beklemd moet geweest zijn – “Ik vreesde de ontmoeting met de islam”, zo schrijft hij. Anderzijds beschrijft de auteur de machtsverhoudingen in Kaboel en benadrukt hij dat het wel degelijk om een bezetting door de Sovjets gaat, hoewel dit door de Sovjet-autoriteiten formeel ontkend werd.

Kontingent

De desinformatie, in de hand gewerkt door het Sovjetapparaat, loopt ook in de tweede ‘Geschiedenis van een joernalist’ als een rode draad doorheen het verhaal. In dit hoofdstuk wordt vooral de censuur van het toenmalig Sovjetregime hard aangepakt door de mentaliteit en werkmoties van de censoren te beschrijven. Typisch bijvoorbeeld was het feit dat de censoren van hogerhand een limiet van artikelen over gewonden en doden opgelegd kregen. Voor alle Moskouse kranten waren er dat respectievelijk vier en één. Zo ontstond er een vrij clean

beeld van de oorlog. Daarmee werd ook de myte in stand gehouden als zou het ‘Bepierkte Kontingent Sovjetstrijdkrachten’, zoals Botsjarov het leger ironisch noemt, alleen ingezet worden voor risikoloze opdrachten.

In het derde biografisch hoofdstukje heeft Botsjarov het over zijn wedervaren in een legerziekenhuis. Hij beschrijft hier niet alleen gruwelijke tafereelen van oorlogsinvaliden, maar evengoed het ‘posttraumatisch stress-syndroom’, een begrip dat met de Vietnam-katarsis gemeengoed is geworden in menig Amerikaans huisgezin maar waarvan de auteur op dat moment nog geen weet had.

In het vierde hoofdstukje staan drie interviews afgedrukt, respectievelijk met een vluchteling, een soldaat en een luitenant-kolonel. Centrale vraag is het waarom van de oorlog. Geen van de drie geïnterviewden weet er een antwoord op en dat ontgoochelt Botsjarov zwaar. Hij eindigt het hoofdstukje met de zinnen waarmee hij begon: “Ik wil proberen te begrijpen in hoeverre de mensen die beweren dat ze alles begrijpen, zowel de oorlog als de mens daarin, intelligenter zijn dan ik. Ik die nog steeds niet alles begrijp.”

Dwangbuis

De vier hoofdstukjes van de ‘Geschiedenis van een joernalist’, die volledig van elkaar losstaan, worden telkens gevolgd door een hoofdstukje waarin in een soort mini-monografieje de belevenissen van een soldaat worden verhaald. Hij begint met die van Nikolaj, een soldaat die tot vier maal toe enorm veel geluk heeft en elke mijn, kogel of explosie net op tijd kan ontwijken. De tweede keer gaat het over Markov. Op bevel van zijn overste doodt hij een burger en wordt daardoor naar een strafkamp gestuurd, terwijl zijn overste vrijuit gaat. Daarna komt Igor, een brave, wat naïeve jongen, die na een harde opleiding al bij zijn eerste confrontatie met de ‘rebellien’ het loodje moet leggen. Botsjarov besluit zijn reeks portretten met het verhaal van Sjmeljov. Sjmeljov is een eenentwintigjarige luitenant en militaire arts uit Kiev die na het uitvoeren van een amputatie op twee soldaten helemaal uit de bol gaat en een

andere soldaat de keel oversnijdt. Hij eindigt in een dwangbuis.

Botsjarov beschrijft in zijn portrettenreeks soldaten zoals hij die tijdens zijn joernalistische activiteiten heeft ontmoet. De grens tussen fictie en non-fictie is niet altijd helemaal duidelijk en Botsjarov zal de vier figuren en ook zijn eigen verhalen wel enigszins romantiseren. De lezer moet zich in dit boek dus niet verwachten aan een doordachte historische of politieke analyse. Het is eerder het genre waar Humo zo verlekkerd op is. Makkelijk leesbaar, veel feit divers en kwa onderwerp ligt het goed in de markt.

Jammer genoeg is heel het boek in een schabouwwelk taalje geschreven. Bij woorden als ‘gesteun’, ‘initiators’ en ‘goochem’ en draken van zinnen als “De adviseur die advies gaf, verplichtte daarmee degenen die hij adviseerde, het onverantwoordelijk uit te voeren”, zal de lezer vaak de wenkbrauwen fronsen. Ze zijn uiteraard op rekening van de vertaler – een Rus trouwens – te brengen. Heel het boek is ook doorspekt van pompeuze metaforieën en pseudo-filosofische statements, en het aantal éénwoordzinnen en éénwoordparagrafen is legio. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de uitbundigheid van de Russische taal. In ieder geval doet het de Nederlandstalige lezer serieus huiveren.

Steven Van Garse

Gennadi Botsjarov, ‘Russische Roulette’, Het Spectrum, 1991, 122 pagina’s, paperback, 495 fr.

016/26.03.01
Platte Lostraat 243 3010 Kessel-Lo

P.A. verhuur • publiciteit
geluidsregistraties

(advertentie)

Simon Frith

◀ vervolg van p.1

in weekbladen. Kortom, te worden geaksepteerd. Daar spelen popmuzikanten als Madonna en Michael Jackson op in. Andere genres als punk en heavy metal of be-bop, hoewel die ook tot de populaire muziek behoren, hebben hun eigen publiek, hun eigen blaadjes en eigen clubs. Zoets kan heel ver gaan. Sommige hard-rock is in termen van verkoopsijfers populairder dan bepaalde veel gehoorde tunes op de radio.»

Veto: Als men naar MTV kijkt, krijgt men soms wel eens de indruk dat bepaalde nummers zeer veel gespeeld worden, hoewel ze daarom (nog) geen hits zijn. Heeft de publiciteitslobby dan zo'n grote mate invloed op wat er door MTV de wereld in wordt gestuurd?

Simon Frith: «De publiciteitslobby heeft invloed maar niet veel. MTV is maar om twee zaken bezorgd: in de smaak vallen bij het publiek en de adverteerders blij maken. Zowel de adverteerders als MTV hebben er baat bij dat er muziek wordt gespeeld waar veel mensen mee bereikt worden.»

«Wat eigenlijk veel zorgwekkender is, is het feit dat MTV in zijn genre een monopoliepositie heeft en dat het in zijn imago ook niet snel geëvenaard zal kunnen worden. Er bestaan in de Verenigde Staten wel parallelle muziektelevisiezenders, maar die zijn meestal met een heel specifieke doelgroep verbonden. De zwarten hebben hun zender, er is een country en western-zender, enzomere.»

Veto: We hebben David Bowie, U2 en Prince sinds hun debuut-lp's al in verschillende gedaantes kunnen bewonderen. In welke mate is de imago-andering van sommige artiesten een verkoopstruik?

Simon Frith: «Er zijn artiesten die het moeten hebben van hun imago-andering. Meestal gebeurt het alleen om populair te worden, maar U2 bijvoorbeeld veranderen hun imago omdat ze dat wilden doen, en waarschijnlijk was hun platenmaatschappij er niet echt gelukkig mee. Aan de andere kant zijn er evengoed artiesten die er altijd hetzelfde uit willen zijn. De imago-andering wil trouwens wel eens gepaard gaan met een mislukking. De tweede lp van Terence Trent d'Arby was een complete omwenteling maar is dan ook serieus geflopt. Volgens de platenmaatschappij was dat omdat hij te machtig werd en door het sukses van zijn vorige elpee alleen wou doen waar hij zin in had.»

Veto: Sinds 'Gigantic' van de Pixies hebben we hier in België en waarschijnlijk ook in de rest van Europa, geen groter megasukses gehad als met Nirvana nu. Hoe kan je een dergelijk sukses verklaren?

Simon Frith: «Het is een vraag waar je moeilijk kan op antwoorden. 'Smells like teen spirit' is gewoon een goede song. Het heeft een soort energie in zich en het is duidelijk niet een door MTV berekende posong. De single steekt wel boven de lp uit. Het is een beetje zoals bij Hüsker Dü-lp's. Volgens mij groeit een sukses als volgt: veel songs kunnen prachtig zijn, maar daar blijft het bij. Af en toe komen die voort uit een interessante groep en dan wordt het pas echt populair.»

Veto: Bent u een mislukte muzikant?

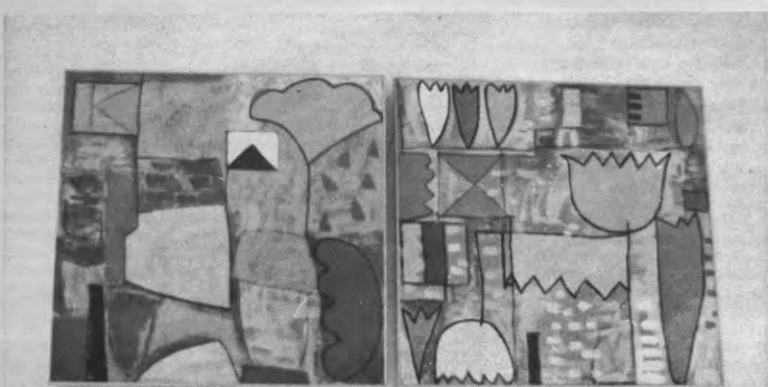
Simon Frith: «Nee, ik heb het nooit geprobeerd. Mijn broer is wel een succesrijk muzikant en dat was al genoeg voor mij. Ik ben wel een mislukte disc-jockey.»

Frederik Depoortere
Steven Van Garse

ARCHEOLOGISCHE DISKUSSIE DE ZAAK VERMANING

Tjerk Vermaning, amateurarcheoloog, vindt in de 70'er jaren steentijdartefakten die de archeologische scène van Nederland opschudden. Het zijn de oudste artefacten die tot dan toe in dit land gevonden werden, met name vuistbijlen uit het oudste Acheuleaan. Door beroepsarcheologen wordt hij geprezen en gewaardeerd voor deze onverwachte ontdekking. Enkele maanden later echter wordt hij door dezelfde mensen van fraude en valsheid beschuldigd. Prof. Waterbolk en drs. Stapert (Biologisch Archeologisch Instituut) verklaren de artefacten vals en spannen een grootscheeps proces aan. Een grote controverse tussen beroeps- en amateurarcheologen is het gevolg. Op het einde van de rechtszaak, waarin bekende professoren uit Duitsland en Frankrijk vóór Vermaning getuigen, worden de stukken uiteindelijk verklaard en niet geldig bevonden voor wetenschappelijke theorieën.

Vermaning stierf in 1987 en werd nooit in ere hersteld. Tot op heden blijft 'de zaak Vermaning' een omstreden punt in kringen van prehistorici. Anton van der Lee, een persoonlijke vriend van Vermaning, vertelt op woensdag 15 januari zijn visie op de zaak. De lezing 'Wetenschap verkracht of bij de neus genomen? De zaak Vermaning' vindt plaats in MSI 00.14 om 20.00 u. De inkom bedraagt 50 frank. (BB)

ALMAKUNST – “In het kader van de recente vernieuwingen van Alma II, wil dit drukste universiteitsrestaurant van Leuven zijn activiteiten opentrekken naar een ruimere cultuurbeleving,” zo beweert een persstekst naar aanleiding van een samenwerkingsinitiatief tussen Alma en de vzw Kunstbank. Is de Alma-direkteur er sinds kort van overtuigd dat ze een kulturele zending te vervullen heeft of denkt ze dat een Alma met kunst meer studenten lokt? Feit is alleszins dat we voor de tweede maal dit jaar in de hal van Alma II kunnen genieten van een schilderijtentoonstelling, een “smaakmaker” nog voor men het buffet bereikt. Konkreet betekent dit dat links in de hal – waar men ook de gestileerde zwarte kultureelzuilen bewondere – zo onopvallend mogelijk een aantal doeken worden opgehangen van “hedendaagse

Vlaamse kunstenaars”. Deze week kan je bijvoorbeeld op zoek gaan naar zes doeken van de Korrijkse Lucie Pauwels, die resoluut kiest voor abstracte kunst “als middel om uitdrukking te geven aan haar innerlijke wereld”. Daarbij heeft ze naar eigen zeggen duidelijke voorbeelden voor ogen: “De Matisse van de papierknipsels en een Miro in de ban van een kinderlijke fantasie zijn nooit ver weg.” Wie ooit werken van de bewuste meesters heeft gezien, zal hiermee zonder moeite kunnen instemmen. Meer nog: niet op de hoogte van het bestaan van Lucie Pauwels, zal hij zich ongetwijfeld afvragen of direktieur Mariens de verhoging van de maaltijdprijzen misschien gebruikt om te investeren in echte Matisses. Geef ons maar een goedkope malse bijfust. (PDG) (Foto Karel De Weerd)

Word gewetensbezwaarde

Binnenkort nog maar één jaar burgerdienst

Januari is traditiegetrouw de militie maand bij uitstek. Vele jongeren krijgen voor het eerst het bezoek van de wijkagent die hen een papier bezorgt dat noodzakelijk is om uitstel, vrijstelling, vrijstelling of afkeuring te vragen op het gemeentehuis van de militiewoonplaats. Zij kunnen ook vanaf de maand januari van het jaar waarin ze 18 worden het statuut van gewetensbezwaarde aanvragen.

Het statuut van gewetensbezwaarde dateert slechts van 1964. Daarvoor kregen gewetensbezwaarden doorgaans eerst een gevangenisstraf, waarna ze in plaats van hun gewone legerdienst verplicht tewerkgesteld werden in een Limburgse of Waalse mijn. Na jaren

lange acties en politiek getoutwrekd werd op 3 juni 1964 een wet ondertekend die het mogelijk maakte om in plaats van gewapende legerdienst burgerdienst of ongewapende legerdienst te vervullen. Tot 1969 kwam enkel de Civiele Bescherming in aanmerking als instelling voor het volbrengen van burgerdienst. In dat jaar werd een nieuwe wet gestemd die stipuleerde dat men het statuut van gewetensbezwaarde ook na de legerdienst kon aanvragen en dat ook sociaal-culturele organisaties beroep konden doen op gewetensbezwaarden. Bij de wet van 1975 werd de toewijzing van gewetensbezwaarden aan instellingen geregeld.

Op Europees nivo zijn de resoluties van 1983, gebaseerd op een rapport van mevrouw Macciochi, en die van 1989 (Schmidbauer) belangrijk. Macciochi pleitte voor een uniformiteit op Euro-

pees vlak, voor een uitbreiding van de mogelijkheden tot het verkrijgen van het statuut en vooral voor een gelijkberechtiging van legerdienst en burgerdienst. De resolutie Schmidbauer van 13 oktober 1989 riep op om burgerdienst ook in het buitenland te laten plaatsvinden en greep voor het overige terug naar de resolutie van 1983.

Op één belangrijk punt verschillen de twee resoluties. Daar waar Macciochi een gelijke diensttijd voor gewetensbezwaarden en miliciens naar voren schoof, opteerde Schmidbauer voor een bijkomende diensttijd voor gewetensbezwaarden van maximum 50% ten opzichte van miliciens. In België kwam er datzelfde jaar een wetswijziging. De procedure om het statuut te verkrijgen werd versoepeld en versneld, de aanvrager kreeg opnieuw zijn eerste keuze van tewerkstelling en in sommige gevallen

het recht op een bijpassing tot het bestaansminimum. Anderzijds duurt de burgerdienst nog steeds vier (Civiele Bescherming en verzorgingssector) tot acht maanden (socio-culturele sektor) langer dan gewone legerdienst en moeten sommige organisaties een vergoeding van 3000 frank per maand per gewetensbezwaarde betalen, de zogenaamde Tobback-taks.

Er zijn echter niet enorm veel organisaties die verplicht worden dergelijke bijdrage te betalen. De Commissie ter Vrijstelling verleent bijna altijd vrijstelling van bijdrage aan kleine verenigingen. Enkel de organisaties die een kwotum van meer dan twee gewetensbezwaarden hebben, kunnen geen aanvraag tot vrijstelling indienen. Van de 800 gewetensbezwaarden die er jaarlijks aan het werk zijn, neemt de KU Leuven het grootste deel voor haar rekening. Zij betaalt dan ook zowat 10% van de 15 miljoen die de verenigingen of privaatrechtelijke instellingen jaarlijks moeten afdragen. Een publiekrechtelijke instelling zoals de RUG hoeft geen taks te betalen.

Het statuut van gewetensbezwaarde kan ten vroegste aangevraagd worden in de maand januari van het jaar waarin men 18 wordt. Dit blijft mogelijk tot aan het medisch onderzoek op het Centrum voor Rekrutering en Selektie (CRS). Eenmaal daar gepasseerd, moet men zijn legerdienst vervullen. Eventueel kan men ook nog na de legerdienst het statuut van gewetensbezwaarde aanvragen. Uiteraard niet om nog eens burgerdienst of ongewapende legerdienst te doen, maar wel om te vermijden dat men terug opgeroepen wordt, hetzij om zijn 'kamp' te doen, hetzij in oorlogstijd. De aanvraag moet in dat geval geschieden binnen een periode van tien dagen na het in de bus krijgen van het wederoproepingsbevel. Het is niet mogelijk het statuut te verkrijgen tijdens de legerdienst. Indien men niet onmiddellijk in (burger)dienst wil treden, moet men wel gewoon uitstel blijven vragen.

Formaliteit

De wet van 1989 versoepelde de aanvraagprocedure. De termijn tussen de aanvraag en de indiensttreding bedraagt momenteel zowat vijf maanden. Konkreet verloopt de procedure als

En gij zult ook niet met sneeuwballen gooien.

(foto archief)

Karel Dillen in Straatsburg Tegen links

Hoewel het Vlaams Blok sinds jaar en dag fulmineert tegen de 'praatbarak' - zo noemen zij het parlement - werd sinds hun eerste verkiezingsdeelname minstens één 'mannetje' verkozen: Karel Dillen. De Vlaams Blokvoorzitter heeft in dit opzicht een echte voortrekkersrol gespeeld: de eerste volksvertegenwoordiger, de eerste senator en het eerste Europarlementslid. Om zijn parlementaire werk enige rechtvaardigheid te geven, heeft de Technische fractie Europees Rechts (de naam van het hele zootje extreem-rechts: Vlaams Blok, Republikaan, MSI, Front National,...) besloten om de Straatsburgse tussenkomsten van Karel Dillen van '89 tot juni '90 te bundelen en in boekvorm uit te geven.

Afgaande op de samenstelling van 'Vlaanderen in Straatsburg' is Karel Dillen allesbehalve een one-issue-specialist, maar iemand met een erudiete kennis over Europa's meest prangende problemen: zijn tussenkomsten behelzen de meest verscheidene onderwerpen. Toch lijkt het er sterk op dat de verschillende thema's onderling nogal wat met elkaar te maken hebben. Althans, dat laat de inhoudstafel vermoeden, met titels van de hoofdstukjes als 'Europa geen immigratieland', 'Taal en cultuur', 'Veiligheid en weerbaarheid', 'Etic en burgerzin', 'Hypokrisie en anti-rechtse heksenjacht', 'zondebok Zuid-Afrika', het onvermijdelijke 'Kommunisme', enzovoorts.

Bij nader inzien blijkt bovendien, doorheen alle hoofdstukjes, steeds hetzelfde *Letimotiv* terug te keren: enerzijds de kille woede van Karel Dillen tegen de socialistische fractie, de sterkste groep in het Europees Parlement, anderzijds zijn minachting voor de kristendemokratische parlementairen, de op een na grootste fractie. Op de eerste spurt Dillen zondermeer ("linkse krapulokra-

tie"), de kristen-demokratische politiek krijgt om de vijf toespreken het neerbuigende predikaat "la grande peur des bien-pensants."

Pedofiel

Hoewel de opmerkingen van Dillen in theorie interessant zouden kunnen zijn - hij beweert dat in het Europees Parlement een loopje wordt genomen met de democratische geplogenheden - is het merendeel van zijn speeches nauwelijks het lezen waard, laat staan het effectief uitspreken ervan. Dillen ziet namelijk het nut niet in van enige inhoudelijke argumentatie van zijn vaak erg scherpe verwijten. Eenmaal kan hij het niet nalaten zichzelf te overtuigen van het eigen gelijk met een ferm "Ik zeg dit omdat het de waarheid is." (p.65)

Nu hoort een zekere ongenueanceerdheid natuurlijk bij de traditionele parlementaire *Spielerei*, maar toch. Het is alleszins geen verontschuldiging om rondtuid wansmakelijk te worden. Zo was Karel Dillen er razend om dat het Europees Parlement Nelson Mandela

uitgenodigd had. Toen bij die gelegenheid een groot aantal Europarlementairen ANC-vlaggetjes bevestigden aan hun plaatsen in het halfrond, tierde Karel Dillen voor de mikrofoon: "Ik zou mijn verwondering en mijn ontstemming willen uitdrukken over het feit dat het exkhibitionisme zo ver gedreven wordt dat vlaggen van een terroristische organisatie hier tentoongesteld worden. Leren van ons heeft het recht om te spreken en zijn gedachten tot uitdrukking te brengen, maar waar gaat men heen indien een dergelijk exkhibitionisme niet onderdrukt wordt? Wanneer morgen de pedofielen hier een verkrachting van vier jaar hien tentoonstellen, zullen ze dat misschien ook mogen?"

Belforten

Uiteindelijk blijft de Europese bijdrage van het Vlaams Blok steken in dergelijke tussenkomsten. Ze zijn weinig meer dan een zo schokkend, zo direct of zo simplistisch mogelijke samenvatting van de reeds gekende opvattingen. Immigranten mogen Europa niet in, want "Europa moet de leefwereld van onze Europese kinderen, kleinkinderen en kleinkinderen van onze kleinkinderen blijven." (p.41). Dillen wil een kortaard einde stellen "aan alle mogelijke ontaardingsverschijnselen zoals aan homohuwelijken en transseksuele fokkerijen" (p.20). Gorbatsjov is in de ogen van Karel Dillen een "KGB-man, het synoniem van Stalin en Breznev, de rode tsaar die zijn wurggreep op de Baltische volkeren en elders in zijn Goelag-archipel niet lossen wil." (p.153) De socialistische fractie zou zich te veel bekommeren om "het kweken aan de lopende band van 'gewetensbezwaarden', begunstigd als een van de vele categorieën uitverkoren en welgturende linkse fauna" (p.46).

Toegegeven, bij een eerste lezing boeit

Dillens boek in zekere zin: na iedere absurde overdrijving ga je onmiddellijk op zoek naar een volgende scheldpartij, naar een nieuw onvergetelijk citaat. Dillen doet doorlopend denken aan de Vlaamsnationale versie van kapitein Haddock, iemand die er geen graten in ziet om een reeks scheldwoorden op rij te debiteren. In eenzelfde spech verzint hij gemakkelijk de ene onbeleefdheid na de andere. Zo heten zijn tegenstrevers ergens na elkaar "warhoofden van links", "utopisten", "irrealisten", "ideologen", "de mufte en stinkende sekretariaten van de wereldverbeteraars die nooit gewerkt hebben en parasiteren dankzij de subsidies hun toekend door linkse en centrum-regeringen", "mondialisten" en "weg-met-ons-maniakken". (p.111-112)

Toch kan dat gebral niet kamoufleren dat een ronduit beangstigende sfeer van het boek uitgaat. Dillen toont in Straatsburg een Vlaanderen, dat niets meer heeft van een open gemeenschap, van een tolerante samenleving, van een democratie *tout court*. Het Vlaanderen van Dillen minacht, beschimpt en vernedert politieke tegenstrevers, bespuwt homoseksuelen, organiseert zich op militaristische basis, marginaliseert opnieuw voorbehoedsmiddelen en jaagt migranten en politieke vluchtelingen het land uit. Karel Dillen zegt trouwens in evenveel woorden dat hij zijn Vlaanderen letterlijk terug naar de Middel-euwen wil: "Europa moet Europa blijven. Het is het Europa van belforten en katedralen, van volkstalen en culturen. De eeuwenoude traditie moet eeuwig jong blijven. (...) Daarom herhaal ik nog eens: ons Europa is geen Europa van moskeën, kasbahs en minaretten, maar van belforten en katedralen en moet dit nog eeuwen blijven."

Walter Pauli

Karel Dillen, *Vlaanderen in Straatsburg*, 1991, 175 pp.

Logistiek

Daarna gaat de burgemeester of zijn afgevaardigde de ontvankelijkheid van de aanvraag na. Indien de brief niet beantwoordt aan één van de voornoemde criteria wordt de aanvraag onontvankelijk verklaard. De beslissing wordt zowel aan de aanvrager als aan de Minister van Binnenlandse Zaken meegedeeld. Indien de kandidaat niet akkoord gaat met de beslissing kan hij beroep aantekenen bij de Minister van Binnenlandse Zaken door middel van een aangetekende brief. Als de aanvraag wel ontvankelijk is, stellen de gemeentediensten een dossier samen dat naast de aanvraag zelf ook nog het militiegetuigschrift, een uittreksel uit het strafregister en een getuigschrift van goed gedrag en zeden bevat. Het hele dossier wordt vervolgens naar de Minister van Binnenlandse Zaken gestuurd. Die spreekt zich uit over de gegrondheid van de aanvraag. In de meeste gevallen is dit slechts een formaliteit, en wordt het statuut van gewetensbezwaarde onmiddellijk toegelend.

Ziet de minister toch problemen, dan stuurt hij het dossier door naar de Raad voor Gewetensbezwaarden die de kandidaat vraagt zijn aanvraag nog even toe te lichten. De Raad neemt binnen de twee maanden een beslissing. Deze beslissing kan aangevochten worden bij de Raad van Beroep en daarna kan men zelfs in kassatie gaan. De twee laatstgenoemde mogelijkheden komen echter bijna nooit voor. Bijna alle aanvragen worden aanvaard.

Verkorting

Het aantal gewetensbezwaarden die burgerdienst doen, blijft in België voorlopig vrij laag. Bovendien zijn drie vierde onder hen hooggeschoolden. Hiervoor worden meestal drie belangrijke redenen aangehaald. Ten eerste is er nog steeds een gebrek aan informatiedoorstroming. Slechts weinigen kennen voldoende de alternatieven van gewone legerdienst. Ten tweede leeft er nog altijd een maatschappelijk taboe ten aanzien van gewetensbezwaarden. Jongeren die voor burgerdienst kiezen worden vaak niet begrepen door hun ouders en door hun omgeving. Een derde argument situeert zich op economisch vlak. Vooral de langere duurtijd schrijft velen af om voor burgerdienst te kiezen.

Daartegenover staat echter dat gewetensbezwaarden die elke militaire dienst weigeren, recht hebben op een bestaansminimum indien ze voldoen aan de door het OCMW gestelde voorwaarden. In 1992 betekent dit dat wordt bijgepast tot 18.729 en 12.486 frank per maand al naargelang men alleenstaande is of samenwoont. Vervolgens kan verwacht worden dat er dit of volgend jaar wetsvoorstellen komen die pleiten voor een diensttijdverkorting naar analogie met de reductie van de gewone legerdienst tot 8 maanden in 1993. Burgerdienst zou dan maximaal een jaar duren, wat alleen financieel gezien al veel interessanter is.

Patrick Struud

Op dinsdag 14 januari organiseert de juridische dienst van de KU Leuven in samenwerking met Burgerdienst voor de jeugd een info-avond over burgerdienst en ontwikkelingswerk in de kleine Aula (St.-Michielstraat). Aanvang 20.00 u.

Een kwestie van principes

Numerus clausus of Barabas?

Tot in het begin van de jaren zestig was de discussie over een universitaire numerus clausus bepaald irrelevant. De toegang tot de universiteit was toen immers niet volledig vrij, maar grotendeels bepaald door het gevolgde middelbaar onderwijs: studies burgerlijk ingenieur waren bijvoorbeeld enkel mogelijk met een diploma van Latijn-Wiskunde of Wetenschappelijke A, voor Theologie werd Latijn-Grieks geëist, enzovoort. In 1964 werd echter het principe van de 'omnivaleantie van de diploma's' bij wet aangenomen: iedere vorm van Algemeen Sekundair Onderwijs gaf recht op een inschrijving aan iedere universitaire studie, indien de kandidaat-student tenminste in een eenmalig 'maturiteitsexamen' geslaagd was. Die laatste proef werd weinig ernstig genomen en degeerde in geen tijd tot een farce.

Ook de eerste jaren na de invoering van die 'omnivaleantie' was er niemand die voorstander was van een strenge selectie. Wel integendeel, het hele onderwijsbeleid stond in het teken van de open toegang, van de groeiende studentenaantallen. Hoewel. In select gezelschap - maar alleen daar - plaatsten ook sommige toenmalige beleidsverantwoordelijken reeds vraagtekens bij het nieuwe toelatingsbeleid. Voor de Rotary Club in Tienen hield UCL-rector Descamps op 18 mei 1970 lezing over 'De toegang tot de universiteit'. Descamps wijst een universitaire numerus clausus af, zeker vanuit sociaal-economische motieven: "het is niet de arbeidsmarkt die het aantal universitaire moet bepalen, maar omgekeerd het aantal universiteiten dat globaal de arbeidsmarkt moet bepalen. Het recht op verstandelijke promotie staat hoger dan de economische wetten zelf."

Merkwaardig genoeg maakt hij daarna een eigenaardige gedachtesprong. Volgens de oude *rector magnificus* is de vrije toegang niet absoluut. Een numerus clausus vindt hij verantwoord "met betrekking tot een welbepaalde studierichting binnen de universiteit, en dit eventueel voor een bepaalde periode." En expliciet voegde hij eraan toe: "Het recht op de geneeskunde is minder strikt dan het recht op hogere studies." Vooral de motivatie die hij hiervoor geeft, houdt weinig steek. Soms wordt immers, aldus Descamps, "om weinig verantwoorde motieven gekozen: mode, snobisme, geldzucht,..."

Ook in de jaren zeventig bleven Belgische wetenschappelijke instellingen die 'open politiek' verdedigen. Zo verzette de Nationale Raad van Wetenschapsbeleid (NRWB) zich in '76 tegen iedere verplichte selectie van universiteitsstudenten, terwijl dat systeem toen toch al ingeburgerd was in buurlanden als West-Duitsland en Nederland. Toch liet ook de NRW een enkele deur open: NC werd volledig afgewezen "voor zover de financiële draagkracht van de samenleving dat toelaat". Een jaar later sloot de pas opgerichte Vlaamse Inter-universitaire Raad - de verenigde rektoren dus - zich bij dit standpunt aan.

Bij het begin van de economische crisis op het einde van de jaren zeventig bleek een argument als "de financiële draagkracht van de samenleving" bijzonder relatief. Een van de eersten om zich opnieuw openlijk pro-NC uit te spreken, was de Leuvense rector Piet de Somer. In zijn openingstoespraak in 1984 argumenteerde De Somer zijn stelling. Hij vroeg zich ondermeer af "Heeft het zin om studenten naar de universiteit te sturen die slechts één kans op vier hebben om in de examens van het eerste jaar te slagen? (...) Nutteloze inspanningen en verloren tijd eindigen, zoals men kan verwachten, in ontgoochelingen en frustraties."

Dat was meteen een nieuw sleutelbegrip: men moest studenten beschermen tegen de immense frustratie van het zittenblijven of mislukken. Over de omgekeerde frustratie bijvoorbeeld waarmede hele generaties vrouwen nog steeds zitten - namelijk nooit echt de kans gekregen hebben om de eigen talenten te ontwikkelen, met kans op mislukking natuurlijk - werd opnieuw olympisch gezweven. De Somer bleef overigens zijn

hele leven rabiaat pro-NC. In '84 stelde hij in een interview patetisch "dat het geen zin had patiënten op te offeren als kavia's" aan staatsie nieuwe en dus onervaren dokters.

Goochem

Ook zijn opvolger Roger Dillemans profileerde zich bij zijn rektorverkiezing als een voorstander van NC in geneeskunde. Ongetwijfeld heeft dit standpunt hem een groot aantal stemmen van professoren-geneeskundigen opgeleverd. Rond diezelfde tijd - herfst '85 - stelde Hubert De Neve van de Dienst Universitair Onderwijs voor om de ingangsexamen van burgerlijk ingenieur te veralgemenen.

De hele discussie rond numerus clausus kwam in een stroomversnelling

met het Sint-Annapan van zomer '86, een gigantische inleveringsoperatie van de rooms-blauwe coalitie Martens VI. De toelagen voor geneeskunde en tandheelkunde werden met 20% verminderd, een onverholven aansporing aan de universiteiten voor een NC. Na heel wat discussies, debatten, polemieken in de pers studentenprotest werd uiteindelijk op 31 maart 1987, als een van de allerlaatste volmachtsbesluiten, besloten dat vanaf het academiejaar 1989-1990 de financiering van de fakulteiten geneeskunde kon aangepast worden, met zoals vanaf dat jaar het bisrecht in geneeskunde beperkt kon worden.

Als de discussie over NC nadien opnieuw de kop opstak, dan was dat in het kader van Europa '92. België moet zich richten naar de Europa, anders worden we overspoeld door uitgeweken Nederlanders en Duitsers. Zo verklaarde rektor Dillemans zich "zeer bezorgd te maken over een nadelig gevolg van de volledige vrije toegang tot de universiteit (bijna een Belgisch unikum), namelijk het grote aantal mislukkingen van de eerstejaars".

Toch kan die argumentatie uiteindelijk ook geen genade vinden in de ogen van de geneesheren. Zij zijn niet zozeer bekommerd om de 'frustraties van de eerstejaars' - trouwens ook het voornaamste argument van Daniël Coens om zijn inmiddels afgevoerde 'oriënteringsproef' voor te stellen -, maar wel om de afscherming van hun eigen beroep. Dat is tegelijk het onwettelijke aan tien jaar NC-discussie. Numerus clausus wijzigt op een ingrijpende manier de fundamenten van het democratisch onderwijsbestel, namelijk de vrije toegang en de vrije studiekeuze. Toch is de invoering van NC *nergens of nooit* met pedagogische of onderwijskundige motieven beargumenteerd.

Walter Pauli

DOSSIER NUMERUS CLAUSUS (1)

Vorig jaar begon het bij sommigen al te kriebelen, toen Daniël Coens kwam aandragen met een verplichte oriënteringsproef voor eerstejaars. Dit academiejaar lijkt het er sterk op dat de voorstanders van numerus clausus (een beperking van de vrije toegang tot de universiteit) hun definitieve slag thuis willen halen. De studenten geneeskunde hebben zich in een enquête van hun fakulteitskring Medika met ruime meerderheid uitgesproken vóór een selectie van nieuwe kandidaat-geneesheren. Hoe goedbedoeld hun motieven ook kunnen zijn, Veto gaat met die optie niet akkoord. Als blad van een studentenkoepel die ijvert voor een democratisch onderwijs, vinden we dat numerus clausus fundamenteel afbreuk doet aan een van de meest essentiële verworvenheden hiervan: de vrije toegang tot de universiteit.

Daarom verschijnt vanaf deze week 'Dossier Numerus Clausus': een met realia gestaafe visie waarom NC onaanvaardbaar is - ook niet in geneeskunde. Inleidend geven we een historisch overzicht van de discussie rond NC in België, en spitsen ons toe op de enige universitaire studierichting met ingangsexamen: Toegepaste Wetenschappen.

De rest van de betogers lag er helaas reeds uit.

(foto archief)

Numerus clausus democratisch?

De myte van de burgies

'A'kuut', het wekelijks informatieblad van Medika, heeft duidelijk een zwak voor het verplichte ingangsexamen bij Toegepaste Wetenschappen. Waar 'A'kuut' van 27 november zich enigszins neutraal opstelt ("Men kan moeilijk gaan beweren dat bij de burgerlijk ingenieurs waar al sinds jaren een ingangsexamen bestaat, de situatie minder democratisch zou zijn dan in andere fakulteiten"), klomk het in het nummer van 12 november: "Bij burgerlijk ingenieur blijkt een numerus clausus democratiserend te werken." Hiermee slaat 'A'kuut' de bal aardig mis. Wetenschappelijk onderzoek uit de fakulteit Sociale Wetenschappen toont immers een ander beeld van Toegepaste Wetenschappen.

Dr. Ivan De Lanoo van de fakulteit Sociale Wetenschappen houdt zich reeds sinds jaar en dag bezig met onderzoek naar de Leuvense studentenpopulatie. In zijn studie 'Sociale opbouw van de Leuvense studentenbevolking' uit 1988 analyseert hij ondermeer de verschillende participatie van de onderscheiden sociale groepen aan de fakulteiten van de KU Leuven. Die sociale opbouw kan nogal verschillen: bepaalde fakulteiten hebben een eerder 'elitair' karakter (de studenten komen overwegend uit de hogere sociale klassen), andere studierichtingen zijn 'demokratischer' van aard: hun sociale samenstelling benadert de maatschappelijke opbouw.

Tandheelkunde

Dat onderling verschil van sociale samenstelling heeft verschillende oorzaken. Zo kan bijvoorbeeld de kostprijs een te hoge drempel betekenen voor bepaalde studies. De kennismakingsbrochure 'Tandheelkunde' vermeldt dat studenten in de licenties 60.000 frank ekstra moeten neertellen voor een 'basis-instrumentarium', maar dat die kost eigenlijk een soort voorschot is van de nakende installatie van hun praktijk, die tussen de 800.000 en 1.600.000 frank kost...

Toch verschilt de gemiddelde studiekost tussen de verschillende studierichtingen over het algemeen niet waanzin-

minder dan gemiddeld aanwezig in Wetenschappen en in zowat de hele 'zachte sektor' (Theologie, Sociale Wetenschappen, L&W, Psychologie en Pedagogie,...).

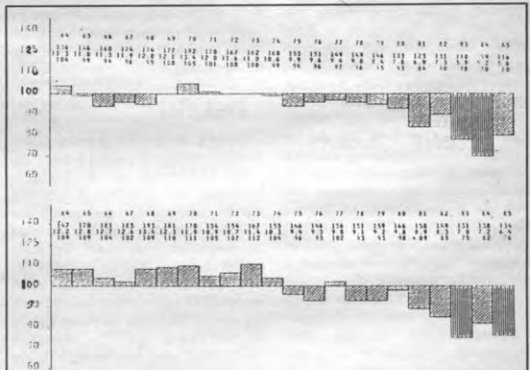
Hoe is de situatie aan de fakulteit Toegepaste Wetenschappen (TW)? De sociale samenstelling van die fakulteit is inderdaad niet onmiddellijk de meest elitair. Dit is veeleer een rol die bij uitstek toekomt aan de fakulteiten Geneeskunde en Rechten - toevallig of niet: twee studierichtingen die leiden tot een vrij beroep. TW hoort echter ook niet tot de meest 'demokratisch' samengestelde studiegroepen. Kinderen van arbeiders hebben bijvoorbeeld een merkwaaardige voorkeur voor Wetenschappen en Theologie. De sociale samenstelling van TW benadert eerder het universitair gemiddelde.

Bovendien ontwikkelt TW zich niet bepaald in democratiserende richting. Voor de twee laagste categorieën, ongeschoolde arbeiders en lagere bedienden, constateert De Lanoo immers een negatieve trend (zie grafieken): kinderen van arbeiders en lagere bedienden komen minder dan gemiddeld aan bod. Dat is niet bepaald een compliment: de '100'-lijn van de grafiek duidt de gemiddelde

universitaire participatie aan. Voor ongeschoolde arbeiders en lagere bedienden is die reeds jaren beneden alle peil. In verhouding tot hun aandeel in de totale Belgische populatie, zijn die twee groepen sterk ondervertegenwoordigd. Met andere woorden: de laatste jaren zijn lagere bedienden en ongeschoolde arbeiders bij TW nóg minder vertegenwoordigd dan het reeds al te lage universitaire gemiddelde.

De bewering van 'A'kuut' dat het ingangsexamen bij burgerlijk ingenieur 'demokratiserend' zou werken, is dus een flagrante kwakkel. Ten eerste: de toestand bij TW is helemaal niet 'gedemokratiserend', en de trend is er niet naar dat die sociale samenstelling de volgende jaren in positieve zin zal veranderen. Ten tweede: om te weten of zo'n ingangsexamen 'demokratiserend' werkt, zou men de huidige toestand moeten kunnen vergelijken met een ingenieursfakulteit zonder ingangsexamen. Alleen op die manier kunnen andere invloeden (financiële, milieu, vooropleiding,...) enigszins uitsloten worden. Alleen in dat geval zouden de lezers van 'A'kuut' objectieve informatie over het ingangsexamen bij TW gekregen hebben.

Walter Pauli

De bovenste grafiek toont de evolutie van de participatie van de mannelijke ongeschoolde arbeiders aan de fakulteit Toegepaste Wetenschappen, de onderste die van de mannelijke lagere bedienden. De '100'-lijn duidt het KUL-gemiddelde aan (bron: I. De Lanoo, *Sociale opbouw van de Leuvense studentenbevolking. Enkele aspecten van de evolutie naar sociale heterom, naar studiekeuze en naar geslachtsratio's*, Leuven, 1988).

Ruimtelijke orde drijft ons de auto in

Vorige week besteedden we al ruim aandacht aan de diverse milieuproblemen die de auto met zich mee brengt. 'End-of-the-pipe'-maatregelen zoals een katalysator leveren niet de beoogde resultaten op. De exponentiële groei van het auto- en vrachtwagengebruik haalt immers alle milieuplannen in. Het autoverbruik zal uiteindelijk drastisch beperkt moeten worden, en het openbaar vervoer efficiënter en aantrekkelijker gemaakt. Dit alles is niet zo evident met het non-beleid op het vlak van de ruimtelijke ordening dat in België sinds de Tweede Wereldoorlog gevoerd wordt. Zo wordt de Belg steeds meer verplicht om zijn heilige koe van stal te halen.

Ruimtelijke ordening is traditioneel een taak van de overheid. In België dateren de eerste beleidsplannen inzake stedenbouw uit de jaren 60. In de jaren 70 kreeg elk stukje grond dan een bestemming (woonzone, landbouwgebied, zone voor openbaar nut...) in de gewestplannen. Waar men aanvankelijk dacht dat daarmee echt werk zou gemaakt worden van beleidswerk rond ruimtelijke planning en dat er een einde zou komen aan de wildgroei binnen de bouwsector, bleek dit al gauw een illusie te zijn. Het is een publiek geheim dat een bezoekje aan een plaatselijke politicus op dit vlak wonderen kan doen. De Bijzondere Plannen van Aanleg (BPA's) zijn in die optiek het geliefkoosde werktuig van politici en hun gemeentebesturen. Met deze BPA's kunnen bouw- en verkelingsvergunningen van partikulieren en bouwpromotoren, die tegen de gewestplannen ingaan, 'geregeld worden'.

Het gebrek aan een overheidsbeleid inzake ruimtelijke planning heeft voor direct gevolg dat typische landschappen verdwijnen en dat de steden in Vlaanderen uitdeinen. Gegevens uit het kadaster tonen aan dat de verstedelijkte oppervlakte in Vlaanderen tussen 1980 en 1989 is toegenomen met meer dan 400 vierkante kilometer. In deze periode, waarin de CVP'er Akkermans en enkele PVV-ministers verantwoordelijk waren voor de ruimtelijke planning, werd dan ook een echte 'laissez-faire, laissez-aller' politiek gevoerd. Om aan haar eigen wanbeheer paal en perk te stellen, wil de Vlaamse Regering sinds 1980 officieel werk maken van een 'inbreidingspolitiek'. De net vermelde cijfers bewijzen echter dat deze beleidsoptie kan toegevoegd worden aan het lange rijtje 'mooi voornemens' waarbij de politieke wil ontbreekt om ze uit te voeren.

Kantoormetropool

Het uitdeinen van de steden wordt in de hand gewerkt door een politiek waarbij het leven in de stadscentra zelf steeds onmenselijker wordt. De situatie van Brussel sinds de jaren zestig leert ons wat er gebeurt wanneer de overheid bij het ontwikkelen van een aantal grote structurele plannen de leefbaarheid van een stad volledig uit het oog verliest. Rendabele projecten zoals kantoren, hotels en parkeergarages konden gemakkelijk gerealiseerd worden, maar woningen en openbaar vervoer bleven steken in de fase van de goede voornemens. Op die manier gaat Brussel meer en meer de weg op naar een kantoormetropool. Uit onkunde of uit onvermogen verzamde de overheid om hieraan een einde te stellen.

Voor de internationale en Europese roeping van Brussel daarentegen wilde diezelfde overheid wel inspanningen doen. Ze voerde de nodige ontengingen door en zorgde voor de infrastructuur. Deze klaargestoomde projecten werden dan tegen een spotprijsje aan promotoren van de hand gedaan, of tegen gunsttarieven in erfpacht gegeven. De situatie gaat momenteel nog verder deze richting uit, met de gigantische bouwvallen in de Leopolds- en in de Europese wijk. In Brussel zijn ondertussen al meer dan 1000 internationale organisaties gevestigd, waarbij de EG-instellingen en de Navo 15% van de beschikbare ruimte voor hun rekening nemen.

De gevolgen van een dergelijke politiek voor de mobiliteit zijn voorspelbaar. Er worden nog meer auto's Brussel binnengelokt. Als reactie zullen ongetwijfeld gigantische parkeergarages gebouwd worden. Daarnaast zullen de grondprijzen, die nu al de pan uit rijzen, ongetwijfeld nog stijgen, waardoor nog meer mensen de stad ontvluchten.

De 'laissez faire'-politiek inzake ruimtelijke ordening heeft ook zijn gevolgen voor het openbaar vervoer. Enkel een auto kan door-dringen tot in de verste uithoekjes van landelijke dorpen. Door de uitdijning worden kollektieve

vervoersystemen benadeeld: elk individu heeft zijn eigen werken woonplaats.

Deze toestand kan dan ook maar opgelost worden door een globaal en een geïntegreerd beleid. Zo'n beleid veronderstelt dat er ernstig werk moeten worden gemaakt van stadskernrenovatie, landschapsbescherming, een striktere toepassing van de gewestplannen en een herwaarding van het openbaar vervoer.

Uithoekjes

In 1990 deed VU-minister Sauwens met het 'verkeers- en vervoersplan voor Vlaanderen' een poging om de automobiliteit wat af te remmen. Zijn plan zou het openbaar vervoer moeten stimuleren en Vlaanderen een stuk fiets- en voetgangersvriendelijker te maken. De mooie intenties zijn er alvast, maar van echte maatregelen om de auto terug te dringen is er na twee jaar nog geen sprake.

Alhoewel Sauwens altijd schermt met zijn plan om geen nieuwe wegeninfrastructuur aan te leggen, zijn er volgens Agalew concrete plannen om toch nog twee nieuwe snelwegen en vijf capaciteitsuitbreidingen uit te voeren. Bovendien heeft de minister ook plannen om de E40 in Bertem (één van de grote fileknelpunten) uit te breiden met een vierde rijstrook.

Het Openbaar Vervoer wacht nog steeds op een aantal maatregelen die het efficiënter en aantrekkelijker zouden moeten maken. Meer en comfortabelere treinen, trams en bussen aan een sociaal tarief worden al jaren beloofd. Daarnaast zullen er echter ook een aantal drastischer maatregelen nodig zijn: een eigen rijstrook voor bussen, autovrije centra, en verkeerslichten die afgestemd worden op het openbaar vervoer. Heel wat automobilisten zullen immers weer schakelen op het openbaar vervoer wanneer zij tram en bus zien voorbijrijden terwijl ze vastzitten in het autoverkeer.

Vansina

Ook van het 'fietsvriendelijk Vlaanderen' is er nog niet veel terecht gekomen. Fietspaden worden bij ons nog altijd het liefst met een verbodsbord aangelegd: een witte stippe lijn moet de fietser beschermen tegen het gemotoriseerd verkeer. Onze politici meten zichzelf nochtans graag een 'groene fietser'-imga aan. 'De fietsering', de actie die begin oktober gehouden werd voor een fietsvriendelijker Leuven, kon rekenen op de sympathie van allerhande natio-

nale politici en ook van de Leuvense burgemeester Alfred Vansina.

Toch ontbreekt nog altijd de politieke moed om Leuven Centrum autovrij te maken. In plaats daarvan zoekt men naar nep-oplossingen zoals het bouwen van een mega-parking onder het Ladeuzeplein, en het verplichten van elke nieuwe horeka-zaak om ook voor parkeer-mogelijkheid te zorgen. Dergelijke maatregelen lokken alleen nog meer auto's naar de stad en maken het van de fietser een stuk gevaarlijker.

De fiets is volgens het World Watch Institute van Lester Brown nochtans het vervoersmiddel van de toekomst. Zo kost over een afstand van vijftien kilometer heen en weer naar je werk fietsen driehonderdvijftig calorieën. Diezelfde afstand afleggen met een gemiddelde Amerikaanse auto vergt ruim vijftien keer meer energie, ongeveer 18.600 calorieën of twee liter benzine.

Onze snellere wagens en bredere autostrades hebben er voor gezorgd dat in de jaren tachtig de mobiliteit in België eerder af dan toegenomen is. Files veroorzaakten in 1990 naar schatting 150.000 uren tijdsverlies per dag. Met 186 filedagen per jaar betekent dit op jaarbasis een verlies van 27 miljoen. De files zijn dan ook een zoveelste teken dat er iets mis loopt met de automobiliteit. De vraag van de automobilist naar een grotere vrijheid, die hij zoekt in een grotere individuele mobiliteit, leidt zo onvermijdelijk tot minder bewegingsvrijheid. De slogan 'mijn auto, mijn vrijheid' wordt dan ook steeds absurder.

Febiac, belangenverdediger van de auto-industrie en organisator van het autosalon, heeft dit ook begrepen en heeft dan ook vlak voor het autosalon '92 een op zijn minst onstredend rapport uitgebracht. 'Mobilis' beweert een 'kader voor een toekomstig mobiliteitsbeleid' te schetsen. Bij het doorbladeren van het rapport is het echter al gauw duidelijk dat het rapport vooral een antwoord wil zijn op het fileprobleem. De opstellers onder leiding van prof. Blauwens van de UFSIA stellen trouwens zelf dat 'de aandacht van de Mobilis-studie vooral gaat naar de mobiliteitsproblemen die zich stellen op het wegennet' omdat het 'vooral bij deze transportvorm is dat men file-problemen kent'.

Greenpeace kon beslag leggen op een voorlopige versie van het rapport en aarzelde niet om het enkele dagen voor de officiële publicatie uit te brengen samen met een kritische doorlichting. 'De vervuiler blijft koning'. Greenpeace stelt hierin onomwonden dat 'om de meeste leefmilieuproblemen echt aan te pakken, het autoverkeer dient terugschroefd te worden'. De grote kritiek op Mobilis is dan ook dat er nauwelijks ingegaan wordt op de milieuproblemen die de auto met zich meebrengt. Mobilis komt tot de conclusie dat 'het wegverkeer de Staat evenveel opbrengt als het er aan kost, terwijl het openbaar vervoer slechts bijdraagt aan een derde van de kosten die het veroorzaakt aan de gemeenschap'.

Deze kosten-batenanalyse is echter wel gebaseerd op een aantal op zijn minst twijfelachtige stellingen. Zo bekijkt Febiac het transport enkel vanuit een financieel oogpunt zonder rekening te houden met de maatschappelijke functie die het ongetwijfeld te vervullen heeft. Deze maatschappelijke functie wordt nochtans expliciet door de Europese conferentie van de Ministers van Verkeer erkend.

Achterhaald

Een tweede stelling van Mobilis is deze over het verrekken van milieukosten in de kostprijs van het autoverkeer. Hier stelt men dat enkel die milieukosten moeten doorverrekend worden die veroorzaakt worden door bijkomend transport. Mobilis vertrekt echter van de bestaande situatie. De onderhouds- en beheerskosten van het wegennet worden niet doorverrekend, noch de kosten veroorzaakt door het ruimtegebruik van wegen en parkings. Ook de kosten uit de ongevallen op de weg worden buiten beschouwing gelaten. De wachttijden die de files veroorzaken aan bussen en trams worden ook over het hoofd gezien en volgens Mobilis bestaat het broeikas-effect niet. Ook de milieukosten van de exploitatie van olie, van het olietransport en de ongelukken is men vergeten.

De conclusies van Mobilis zijn dan ook niet verwonderlijk als men bekijkt welke kosten men negeert. De visie van Mobilis op de milieuproblematiek is ronduit achterhaald. Al jaren houdt men vanuit diverse middelen een pleidooi om het milieubeleid te integreren in een globaal beleid, dus ook in het verkeersbeleid. Mobilis wil de mobiliteitsproblematiek benaderen vanuit macro-ekonomische hoek. 'Aan het verplaatsingsproces zijn schaarse middelen verbonden. Het is vooral hier dat de ekonomische analyse-instrumenten nuttig zijn: hoe kunnen de schaarse middelen voldoende aan de verschillende verplaatsingsnoden'. Blijkbaar besef Febiac nog altijd niet dat schone lucht, zuiver water en groene bossen in onze tijd ook steeds schaarser worden.

In het vooruitzicht van het autosalon is het uitbrengen en de doorlichting van het Mobilis-rapport trouwens niet het enige wat Greenpeace onderneemt. Na jarenlang haar protestacties gekoncentreerd te hebben op industrie, zwart schape en dankbare - want ver-van-mijn-bed - vijand van elke milieusympatizant, durfde ze het nu ook aan om de heilige koe van haar t-shirtkopers aan te vallen. Op de grote publiciteitsborden van diverse autofabrikanten werd een groene band aangebracht waarop te lezen staat dat de auto schadelijk is voor het milieu. Febiac heeft Greenpeace nu 'voor de rechtbank gedaagd, natuurlijk niet voor de inhoud van de boodschap want Febiac weet maar al te goed hoe schadelijk de auto is, maar wel voor het overplakken van reclameborden.

Pieter Vandekerckhove

Getuigen van dit ongeval, zich melden bij de duivenbond.

(foto Karel De Weerd)